Till

14 oktober 2026

Statsminister Ulf Kristersson
Finansminister Elisabeth Svantesson
EU-minister Jessica Rosencrantz
Landsbygdsminister Peter Kullgren

Gleshetsallokeringens avgörande betydelse för svensk konkurrenskraft

De fyra nordligaste regionerna och kommunförbunden i norra Sverige vill uppmärksamma Regeringen på vikten av att säkerställa den särskilda gleshetsallokeringen i förhandlingarna om EU:s nästa långtidsbudget.

Förhandlingarna om långtidsbudgeten går nu in i en avgörande fas. Ambitionen är att medlemsstaterna före årsskiftet ska nå en överenskommelse om budgetens omfattning, medlemsavgifter och återflöden till medlemsstaterna. För norra Sverige är en central fråga att den särskilda gleshetsallokeringen säkerställs även i nästa programperiod. För Sverige som helhet skulle en bibehållen gleshetsallokering ge ett större återflöde av medel från EU.

Den särskilda gleshetsallokeringen har funnits sedan Sveriges och Finlands inträde i EU. Dess grund återfinns i anslutningsfördraget och syftet är att kompensera de nordligaste och mest glest befolkade regionerna för de permanenta utmaningar som följer av långa avstånd, låg befolkningstäthet och små lokala marknader. Under innevarande programperiod motsvarar allokeringen omkring två miljarder kronor för Sverige. Medlen fungerar som en katalysator för ytterligare investeringar eftersom EU-finansieringen ofta utgör omkring 50 procent av projektens budget. Genom regional och lokal medfinansiering möjliggörs därmed större och mer långsiktiga satsningar som annars riskerar att utebli.

Genom EU:s strukturfonder har denna finansiering bidragit till att stärka innovationssystem, utveckla företags konkurrenskraft, attrahera privata investeringar samt förbättra digital och fysisk infrastruktur. Många av de satsningar som idag stärker tillväxt, sysselsättning och omställningsförmåga i norra Sverige hade inte varit möjliga utan ett långsiktigt europeiskt stöd.

Argumenten för att behålla gleshetsallokeringen är starka. Sverige och Finland är nettobetalare till EU-budgeten och erhåller relativt begränsade sammanhållningsmedel jämfört med många andra medlemsstater. Den särskilda gleshetsallokeringen är dessutom resultatet av en lång och svår politisk process i samband med EU-inträdet. Om allokeringen försvinner innebär det inte bara att en ordning som funnits sedan Sveriges och Finlands EU-inträde upphör. Det skulle också innebära att Sverige och Finland förlorar betydande resurser, med konsekvenser för investeringar i konkurrenskraftiga företag, robust infrastruktur och innovation som kan attrahera privat kapital.

Mot denna bakgrund är det oroande att EU-kommissionens budgetförslag saknar en särskild gleshetsallokering. I Europaparlamentet växer dock ett brett stöd fram för att återinföra allokeringen. Parlamentets huvudrapportörer och ett stort antal ledamöter har föreslagit dess återinförande, liksom flera utskott vilka har framhållit behovet av ett fortsatt starkt stöd till Europas nordligaste regioner. Detta är ett viktigt steg framåt, men den avgörande förhandlingen om gleshetsmedlens framtid kommer att ske mellan medlemsstaterna nu under hösten.

Vi välkomnar att Regeringen i sina ståndpunkter gällande långtidsbudgeten är kritisk till att den särskilda budgetposten för de glesbefolkade regionerna inte finns kvar i EU-kommissionens budgetförslag, samt att Regeringen framhåller att gleshetsallokeringen är en viktig prioritet för Sverige. Därför uppmanar vi Regeringen att fortsatt prioritera frågan om den särskilda gleshetsallokeringen i förhandlingarna och i nära samarbete med Finlands regering verka för att allokeringen återfinns i den kommande budgeten.

För de fyra nordligaste regionerna och kommunförbunden i norra Sverige,

Jonas Andersson
Ordförande regionala utvecklingsnämnden
Region Jämtland Härjedalen

Johnny Lundin
Ordförande regionala utvecklingsnämnden
Region Västernorrland

Johannes Sundelin
Ordförande regionala utvecklingsnämnden
Region Norrbotten

Rickard Carstedt
Ordförande regionala utvecklingsnämnden
Region Västerbotten

Niklas Daoson
Ordförande
Kommunförbundet Jämtland Härjedalen

Erik Lövgren
Ordförande
Västernorrlands kommunförbund

Birgitta Larsson
Ordförande
Norrbottens Kommuner